

FrieslandCampina: regeling voor jonge bedrijfsopvolgers

Hogere weidepremie, minder ledenobligaties

De weidegangtoeslag gaat omhoog, de uitkering van de ledenobligaties wordt gehalveerd, de seizoensregeling gaat naar 0 euro en de kwantumtoeslag wordt afgeschaft. Dat stelt zuivelcoöperatie FrieslandCampina voor aan de leden.

Nieuw: een regeling voor jonge bedrijfsopvolgers, die hen meer contant geld kan opleveren.

Elke drie jaar houdt 's lands grootste zuivelcoöperatie het melkgeldreglement en de winstverdeling tegen het licht, om die vervolgens voor de komende drie jaar opnieuw vast te leggen. Wat kan anders en beter? De belangrijkste wijziging in de voorstellen voor de periode 2017-2019 is om het percentage van de winst dat wordt uitgekeerd in de vorm van ledenobligaties, te halveren van 20 naar 10 procent. Het

winstdeel dat wordt toegevoegd aan het eigen vermogen, wordt met 10 procent verhoogd naar 55 procent. Het deel van de winst dat wordt uitgekeerd als prestatietoeslag blijft 35 procent.

Spaarpot groeit te hard

De coöperatie doet dit voorstel omdat de 'spaarpot' met ledenobligaties

verhoudingsgewijs te hard groeide. Er moet een balans blijven tussen het eigen vermogen van de onderneming en de pot met ledenobligaties, legt woordvoerder Jan-Willem ter Avest uit. Alhoewel die ook tot het eigen vermogen worden gerekend, en FrieslandCampina het geld in deze pot ook kan gebruiken voor investeringen, wil de coöperatie het algemene vermogen van de onderneming zelf ook versterken, aldus

Ter Avest. Op zich is de solvabiliteit van FrieslandCampina zeker niet slecht; op de balans van 2015 staat dat 36,7 procent van het totale vermogen van de onderneming bestaat uit eigen vermogen. „Maar hoe evenwichtiger de samenstelling van het eigen vermogen is, hoe beter. We willen nog krachtiger kunnen opereren en daarom het eigen vermogen verder versterken. De toevoeging draagt bij aan de solvabiliteit van de onderneming.” En hoe hoger de solvabiliteit, hoe makkelijker de onderneming geld kan lenen tegen gunstigere voorwaarden. Bovendien betaalt FrieslandCampina rente uit over de ledenobligaties. In 2015 werd een rentebedrag uitgekeerd van 42 miljoen euro, 2 miljoen euro meer dan in 2014 als gevolg van de toename van het aantal obligaties. Het rentetarief wordt elke zes maanden aangepast; gemiddeld beurden de ondernemers over de achterliggende periode ruim 3 procent rente. Per 100 kilo ledenmelk bedroeg de gemiddelde rente-uitkering vorig jaar 0,42 euro (2014: 0,42 euro).

Bedrijfsopvolgersregeling

De veehouders zullen in hun contante klasstroom weinig merken van deze maatregel. Hun spaarpot zal wel minder hard aangroeien. Vorig jaar werd per 100 kilo melk gemiddeld 1,28 euro gereserveerd in ledenobligaties op naam, in 2014 1,07 euro. Die jaarlijkse aangroei wordt de komende drie jaar dus gehalveerd. Maar, zo redeneert FrieslandCampina, als de coöperatie door meer eigen vermogen meer mogelijkheden

krijgt om investeringen te doen om zo de ledenmelk maximaal te kunnen verwaarden, moeten de veehouders dat op termijn kunnen terugzien in de prestatieprijs. Melkvee.nl heeft melkveehouders in een poll gevraagd welke maatregel volgens hen de meeste impact gaat hebben op hun bedrijf. De halvering van de uitkering ledenobligaties

“We willen nog krachtiger kunnen opereren en daarom het eigen vermogen verder versterken.”

creëe met 46 procent de meeste stemmen, gevolgd door de verhoging van de weidepremie met 31 procent. Voor jonge bedrijfsopvolgers komt er een speciale maatregel binnen het reserveringsbeleid. Het voorstel is afkomstig vanuit de jongerenraad zelf. Vanaf 2017 wordt de helft van de uitgekeerde ledenobligaties (dus 5 procent van de 10 procent) vrij verhandelbaar. De regeling geldt voor jonge leden tot 35 jaar die bezig zijn met overname van het bedrijf; dus niet voor jonge ondernemers die vanuit het niets beginnen. Zij kunnen hier maximaal vijf jaar aan deelnemen. Jonge boeren kunnen op die manier in de eerste aanloopjaren naar de overname beschikken over meer contant geld, indien gewenst.

Weidegangtoeslag

Een andere belangrijke wijziging in het

melkgeldreglement is de verhoging van de weidegangtoeslag van 1 euro naar 1,50 euro per 100 kilo melk. Deze verhoging wordt door de onderneming gefinancierd. FrieslandCampina heeft zich verbonden aan de doelstelling van 81,2 procent weidegang per 2020. „En we zullen onze stinkende best doen om dat te bereiken”, motiveert Ter Avest de verhoging. Tegelijkertijd ziet de coöperatie het laatste jaar ook een lichte stijging in de weidegang onder de eigen leden. In 2015 paste 77,9 procent van de 12.618 leden-melkveebedrijven van FrieslandCampina

een vorm van weidegang toe. In 2014 was dat 77,2 procent. „Steeds meer veehouders beseffen dat weidegang positief bijdraagt aan het imago van de sector. Zeker voor een coöperatie als de onze, met een sterke afzetpositie in het buitenland.” De vraag naar weidemelkproducten groeit ook; zo heeft Campina deze zomer weidemelkkaas op de markt geïntroduceerd. Ter Avest geeft toe dat de verhoging van 50 cent per 100 kilo weidemelk nog niet volledig in de markt kan worden terugverdiend. „Maar er is een positieve trend zichtbaar.” Overigens is FrieslandCampina nog geen koploper met de weidemelkpremie: dat is Cono Kaasmakers, die deze zomer aankondigde de premie ter verdubbelen naar 2 euro per 100 kilo melk. Een andere aanpassing die vanaf volgend jaar wordt doorgevoerd, is dat boeren met vrij koeverkeer – waar de koeien zelf kunnen kiezen of ze binnen blijven of de wei in gaan – ook in aanmerking kunnen komen ▶

Regeling minder melken

Leden-melkveehouders die over de periode tussen 1 oktober en 31 maart 2017 minder melk leveren, kunnen per kilo niet-geleverde melk 10 cent ontvangen van FrieslandCampina. De coöperatie hoopt hiermee de fosfaatproductie op ledenbedrijven versneld te verminderen. Dit moet een duidelijk signaal afgeven richting Den Haag en Brussel, dat de melkveesector zo snel mogelijk weer onder het fosfaatplafond wil komen. Tegelijkertijd draagt een lagere melkaanvoer volgens de onderneming bij aan het beter verwaarden van de melk en het herstel van het marktevenwicht. De zuivelcoöperatie streeft naar een vermindering van in totaal 150 miljoen kilo melk. Hier wordt maximaal 15 miljoen euro voor uitgetrokken. De minimumhoeveelheid melk die boeren per kwartaal minder mogen leveren, is 2.000 kilo; het maximum is 20.000 kilo melk minder per kwartaal. De vergoeding over het eerste kwartaal wordt uitgekeerd met het melkgeld van januari 2017, de vergoeding over het tweede kwartaal

wordt betaald bij het melkgeld van april volgend jaar. Als referentieperiode voor de vermindering geldt de gemiddelde productie 20 augustus tot en met 17 september 2016. Als tweede optie mag ook het laatste kwartaal van 2015 voor het laatste kwartaal van 2016 en het eerste kwartaal van 2016 voor het eerste kwartaal van 2017 als referentieperiode genomen worden. FrieslandCampina kan nog niet zeggen hoeveel van de leden-melkveehouders hieraan deelnemen. Zij hoeven zich hiervoor niet van tevoren aan te melden. De deelname is pas aan het einde van het tweede kwartaal echt goed in beeld. Ook omdat veehouders ervoor kunnen kiezen om alleen het eerste of alleen het tweede kwartaal mee te doen. Bovendien is de melkprijs sinds september weer aan het stijgen; het is dus moeilijk te zeggen wat veehouders gaan doen. De regeling komt bovenop de Europese melkverminderingspremie – de zogeheten Hogan-regeling – van 14 cent per kilo niet-geproduceerde melk. De Europese

Commissie heeft hiervoor 150 miljoen euro uitgetrokken. Hiervoor gold wel een aanmeldingsplicht; veehouders konden zich tot 21 september bij RVO aanmelden voor de eerste tranche en tot 12 oktober voor de tweede. Na de eerste tranche was er op Europees niveau nog ruimte voor bijna 12.200 ton melkvermindering, maar die werd in de tweede tranche ruim overtekend. Er werd voor 97.880 ton ingeschreven, waardoor slechts één op de acht aanmeldingen konden worden gehonoreerd. Nederlandse boeren meldden in oktober een hoeveelheid aan van 4,9 miljoen kilo melk, waarvan 605 ton melk van 228 melkveebedrijven werd gehonoreerd. In de eerste tranche is aan Nederland 80,3 miljoen kilo vermindering toegekend. Opgeteld gaat het in Nederland om 80,9 miljoen kilo melk van 4.160 melkveehouders. Het budget van 150 miljoen euro is nu op; er komt geen volgende tranche meer. Deelnemende FrieslandCampina-boeren kunnen beide regelingen ‘stapelen’ en in principe aanspraak maken op 24 cent per kilo niet-geleverde melk.

voor de volledige weidegangtoeslag, als ze dat digitaal kunnen registreren per koe en dus kunnen aantonen dat ze aan de eisen voldoen. Voorheen kon deze categorie met zogeheten koppelbeweiding alleen in aanmerking komen voor de deelweidegangtoeslag van 46 cent per 100 kilo melk. Ongeveer 8 procent van de FrieslandCampina-bedrijven deed daaraan mee. Dat deze boeren nu op basis van individuele koeregistratie (bijvoorbeeld via weidepoortjes) ook in aanmerking komen voor de volledige weidegangtoeslag, is volgens Ter Avest een extra prikkel om van deelweidegang over te gaan naar volledige weidegang. Daarom wordt de premie voor deelweidegang ook niet verhoogd.

Kwantumtoeslag verdwijnt

Een derde aanpassing in de melkprijsystematiek is de afschaffing van de kwantumtoeslag. Ook de coöperatieve inhouding van 89 cent per 100 kilo melk komt daarmee te vervallen. Het achterliggende idee bij de kwantumtoeslag was dat het qua melktransport voordeliger is om bij één grote boer melk op te halen dan bij meerdere kleine boeren. Maar het is juist zo dat je een goede mix nodig hebt van grote en kleine boeren om het RMO-transport efficiënt te kunnen organiseren, legt Ter Avest uit. „Immers, als je twee boeren met meer dan 2 miljoen kilo melk naast elkaar hebt wonen, kun je in een vrachtwagen van 35 ton maar bij eentje de tank leeghalen; de tweede tank past er dan niet meer bij. De melk van een kleinere boer kan er nog wel bij in.“ Verschil in bedrijfsomvang speelt hier dus geen rol van betekenis meer; daarmee

is de kwantumtoeslag feitelijk overbodig geworden.

De afschaffing van de regeling betekent dat de grote boeren straks minder beuren en de kleinere ondernemers minder hoeven in te leggen. Voor boeren tot 4 ton melk kan dat per jaar tot 2.500 euro of meer schelen. Het omslagpunt waarop de kwantumtoeslag de

De kwantumtoeslag is feitelijk overbodig geworden.

coöperatieve inhoudingen oversteeg, lag rond de 1 miljoen kilo melk. Boeren hielden dan zo'n 1.400 euro per jaar extra over. Vanaf 1,5 miljoen kilo melk liep dat op naar 4.440 euro per jaar en voor de echt grote ondernemers, met meer dan 2 miljoen kilo melk, liep het voordeel op tot 7.490 euro per jaar. Hoeveel leden-melkveehouders onder de kwantumregeling vielen, maakt FrieslandCampina niet bekend. Wel kan Ter Avest zeggen dat de groep van meer dan 2 miljoen liter melk relatief klein is, met zo'n 300 boeren. Het afschaffen van de regeling betekent bovendien een besparing op de administratiekosten.

Seizoenstoeslag naar 0 euro

De regeling voor zomer- en wintermelk wordt voor gangbare bedrijven op 0 gezet. Van maart tot en met juni gold er een seizoensheffing van 2,30 euro per 100 kilo zomer melk; van augustus tot en met november beurden de veehouders een seizoenstoeslag van 2,45 euro per 100 kilo melk. Bij de melkgeldafrekening van december werden de heffingen in een

keer verrekend. Het voorstel is nu om de heffing en de toeslag te laten vervallen. Het oorspronkelijke doel van deze regeling was om de voorjaarspiek af te vlakken en de wintermelk te stimuleren, om over het jaar heen een vlak aanbodpatroon te creëren. Maar die lijn is inmiddels vrijwel geheel vlak, waarmee de seizoensregeling is

verworden tot een vestzakbroekzakverhaal, aldus Ter Avest.

In de biologische sector, waar weidegang verplicht is en doorgaans minder gestuurd wordt met (duur biologisch) krachtvoer, is nog wel een duidelijk verschil te zien tussen de aanvoer in voor- en najaar. Voor biologische veehouders blijft de seizoensregeling gehandhaafd. Overigens zet FrieslandCampina de regeling voor gangbare melk op 0 euro; dat is niet hetzelfde als afschaffen. Mocht het systeem in de toekomst weer nodig zijn, dan is het gemakkelijker om een bestaande regeling weer in te schakelen dan om een nieuwe regeling op te tuigen. Ten slotte worden ook binnen FocusPlanet enkele kleine aanpassingen doorgevoerd. Die komen er vooral op neer dat de lat wat hoger wordt gelegd – puntentelling wordt aangescherpt – om boeren te blijven prikkelen en scherp te houden op de milieutechnische kant van de bedrijfsvoering.

Alle voorstellen worden dit winterseizoen besproken tijdens de ledenbijeenkomsten door het land. De voorstellen zijn echter al gezamenlijk voorbereid door het bestuur en de ledenraad. De verwachting is dan ook dat de leden-melkveehouders er in overgrote meerderheid mee zullen instemmen. Op 20 december komt de ledenraad weer bij elkaar. De coöperatie verwacht geen grote wijzigingen in de voorstellen. ■

'Opstallers voelen zich tweederangs lid'

Boeren die de koeien op stal houden, krijgen door de voorgestelde verhoging van de weidetoeslag van FrieslandCampina het gevoel dat ze ongewenste, tweederangs leden zijn. Dat zegt kritisch FrieslandCampina-lid Jan van Weperen. Hij reageert hiermee op het voorstel vanuit het bestuur en de ledenraad, om met ingang van volgend jaar de weidepremie te verhogen van 1 euro naar 1,50 euro per 100 kilo melk. „Ik denk dat hier wel een discussie over gaat komen“, zegt hij. „Als de coöperatie weidegang wil stimuleren over de rug van degenen die de koeien binnen houden. Voor elke miljoen kilo melk loop je 15.000 euro mis aan weidepremie; met de inleg erbij 20.000 euro. Dat vind ik niet netjes.“

Van Weperen runt samen met zijn broer en diens zoon in Oosterwolde (FR) een bedrijf met zo'n 500 koeien die jaarrond binnen staan. Hij is zeker niet tegen weidegang, maar dat is maar één aspect van het duurzaamheidsverhaal,

zegt hij. Dierenwelzijn, milieu-eisen en energiegebruik zijn er net zo goed onderdeel van, benadrukt de veehouder. „Nu lijkt het alsof boeren die opstallen niet gewent zijn, alsof je daar een stevige aflat voor moet kopen. Terwijl je het dierenwelzijn zowel binnen als buiten prima hoog in het vaandel kunt houden.“ Ook het afschaffen van de kwantumtoeslag zorgt voor ongelijkheid onder de leden, zegt hij. Dat baart hem zorgen. „Grote bedrijven bieden een transportvoordeel, omdat de RMO-wagen minder vaak hoeft te stoppen. Maar die leden betalen nu het gelag.“ Dat de onderneming voorstelt om minder via ledenobligaties vast uit te keren aan te leden, om het eigen vermogen verder te versterken, noemt hij wel heel verstandig. „De coöperatie bereidt zich daarmee voor op de grijze golf van aankomende stoppers; zo hoeven ze daar geen extern geld voor aan te trekken.“

